

Calendar teatral

SEPTEMBRIE

1 septembrie – 75 de ani de la moartea tragedianului **Aristide Demetriade** (n. 1872), actor de frunte al Teatrului Național din București. Prestanța fizică, muzicalitatea și firescul declamării i-au permis să abordeze cu succes repertoriul romantic (Ovidiu, Răzvan, Ruy Blas). Deopotrivă cerebral și sensibil, Demetriade și-a dat măsura în interpretarea rolurilor titulare din *Vlaicu-Vodă* (1902) și *Hamlet* (1912); 10 ani de la moartea poetului, dramaturgului și gazetarului **Adrian Dohotaru** (n. 2 aprilie 1939).

2 septembrie – 165 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului verist sicilian **Giovanni Verga** (m. 27 ianuarie 1922). Dintre piesele sale, *Cavalleria rusticana* a câștigat notorietate mondială, grație operei lirice omonime pe care i-a inspirat-o compozitorului Pietro Mascagni.

8 septembrie – 95 de ani de la nașterea marelui actor și regizor francez **Jean-Louis Barrault** (m. 1994). Făcându-și ucenicia la Théâtre de l'Atelier, sub bagheta lui Charles Dullin, el activează din 1940 la Comedia Franceză, iar în 1946 înființează o companie independentă împreună cu soția sa, actrița Madeleine Renaud. Rafinamentul spectacolelor bazate pe un repertoriu foarte divers, de la Shakespeare sau Claudel până la dramaturgia absurdului, i-au conferit Companiei Renaud-Barrault un loc aparte în peisajul teatral parizian.

12 septembrie – 15 ani de la premiera spectacolului care a deschis noi orizonturi teatrului românesc postdecembrist: **O trilogie antică**, regia Andrei Șerban, Teatrul Național București.

17 septembrie – 185 de ani de la nașterea dramaturgului francez **Emile Augier** (m. 25 octombrie 1889). Dintre comedii sale de moravuri, mai cunoscută a rămas *Le gendre de M. Poirier*, prelucrată și localizată la noi de Vasile Alecsandri, sub titlul *Ginerele lui Hagi Petcu*.

20 septembrie – 95 de ani de la moartea actorului german **Joseph Kainz** (n. 2 ianuarie 1858). El a jucat în cadrul Teatrului de la Meiningen, iar ulterior pe scenele din Viena, München și Berlin, afirmându-se în roluri ca Hamlet, Tartuffe, Cyrano de Bergerac.

21 septembrie – **Ilie Gheorghe**, reputatul actor al Teatrului Național din Craiova, împlinește 65 de ani.

22 septembrie – Scenograful **Dan Nemțeanu**, stabilit de peste două decenii în Suedia, împlinește 75 de ani. Lucrând în tandem cu regizorul Lucian Giurchescu, el a contribuit la viguroasa mișcare de reînnoire a teatrului românesc de la sfârșitul anilor '50 și din anii '60.

25 septembrie – 55 de ani de la moartea marelui regizor rus **Aleksandr Tairov** (n. 1885). Spectacolele sale de la celebrul Kamernii Teatr din Moscova, pe care l-a fondat în 1914, constituiau o reacție împotriva școlii stanislavskiene. Tairov nu a negat importanța actorului, dar i-a diversificat mijloacele de expresie, împrumutând elemente din spectacolul de balet sau music-hall. Căutările experimentale, dinamismul interpretării, muzica, simbolistica decorurilor (adesea în stil cubist) sunt definitorii pentru montările de la Kamernîi Teatr, cu piese selectate din repertoriul clasic, dar și din cel contemporan (Shaw, O'Neill). Mai târziu, regizorul va fi silit să se adapteze exigențelor așa-numitului „realism socialist”; un succes al acestei perioade a fost spectacolul cu *Tragedia optimistă* de Vișnevski (1935).

28 septembrie – 80 de ani de la nașterea lui **Toni Gheorghiu** (m. 15 noiembrie 1961), arhitectul-scenograf cu aport substanțial la mișcarea de reteatralizare

a teatrului, al cărei manifest îl formula, în 1956, Liviu Ciulei. Respingând funcția ilustrativă și picturală a scenografiei, Toni Gheorghiu a definit-o ca *regie a spațiului de joc*. Decorurile sale, multe dintre ele realizate la Studioul Actorului de Film „C. I. Nottara”, îi atestă concepția novatoare.

OCTOMBRIE

6 octombrie – Dramaturgul **Paul Ioachim** ar fi împlinit 75 de ani (m. 2002).

12 octombrie – 145 de ani de la nașterea scriitoarei **Constanța Hodoș** (m. 20 aprilie 1934), autoarea pieselor de teatru *Aur!*, *Mântuirea*, *Judecătorul*, reprezentate la Teatrul Național din București și pe scenele unor teatre de amatori din Transilvania.

13 octombrie – 100 de ani de la moartea lui **Sir Henry Irving** (n. 6 februarie 1838), actor și director de teatru englez, primul om de teatru înnobilit (în 1895). Personalitatea cea mai importantă a vieții teatrale din epoca victoriană, actorul englez a fost un remarcabil interpret al personajelor shakespeariene, cel mai cunoscut rol al său fiind Hamlet.

16 octombrie – 120 de ani de la nașterea scriitorului român **Mihail Sorbul** (m. 30 decembrie 1966). Creația sa cuprinde atât drame de inspirație istorică (*Letopiseți*), cât și comedii tragice, romane și dramatizări. Dramaturgul este preocupat de studiul relațiilor sociale și întrevide rolul lor activ, determinant, în declanșarea dramei umane și în degradarea valorilor spirituale. Explorând zone obscure ale sufletului omenesc (*Patima roșie*, *Dezertorul*), Mihail Sorbul tratează cazuri care reflectă problema alienării omului într-o lume dezaxată, sensibilizată până la morbiditate, minată uneori de dezechilibrul mental (drama *Prăpastia*); 75 de ani de la nașterea dramaturgului **Theodor Mănescu** (m. 11 mai 1990). Printre textele sale se numără *Excursia*, *Noaptea pe asfalt*, *Mângâierea*, *Politica*.

17 octombrie – 70 de ani de la moartea tragedianului **Constantin I. Nottara** (n. 5 iunie 1859). Actor prin excelență romantic, Nottara s-a afirmat pe scena Teatrului Național din București cu roluri din repertoriul național și universal în piese de Delavrancea (Ștefan cel Mare, Arbore, Petru Rareș, Hagi Tudose), Davila, Caragiale, Sofocle, Shakespeare, Schiller, Ibsen ș.a. Ca profesor la Conservatorul din București a format actori de renume (Ion Manolescu, Tony Bulandra, George Calboreanu, George Vraca). Nottara a profesat și ca regizor, asumându-și în general montarea pieselor în care juca.

18 octombrie – 25 de ani de la moartea lui **Teodor Mazilu** (n. 11 august 1930), cel mai original comedigraf al teatrului românesc postbelic. Piese sale, jucate frecvent și cu succes, dezvăluie un univers al patologiei morale, populat de personaje care se autodefinesc prin confesiuni de un comic bizar, scânteietor, aforistic. Mazilu a scrutat nemilos răul etern din om, vâdindu-se – dincolo de modernitatea tehnicii sale dramatice – un moralist de tip clasic.

24 octombrie – 195 de ani de la moartea balerinului și coregrafului francez **Jean Georges Noverre** (n. 29 aprilie 1727). Întemeietor al baletului clasic ca gen artistic independent, Noverre și-a sintetizat concepția estetică în *Scrisori despre dans și balet*.

30 octombrie – 35 de ani de la premiera spectacolului **Regele Lear** la Teatrul Național din București, în regia lui Radu Penciulescu și scenografia Floricăi Mălureanu. Una dintre cele mai îndrăznețe realizări teatrale românești pe linia înnoirii mijloacelor de expresie, controversatul său *Rege Lear* stârnit o adevărată furtună în lumea teatrală românească.